

Sicer pa se je, kolikor moči, ogibati prolaznih dimnikov.

b) Dimniki za večja kurišča.

Visoki dimnike je v spodnjem delu postaviti v takšnih obmerah, da jih je možno povišati.

Za napravo je dodati statični račun, ter je pri tem vzeti dvojno varnost proti prevratu ob pritisku vetra s 150 kg na vsak m^2 . Največja dopustna obremenitev se vzame z 8 kg za 1 cm^2 .

Takšne dimnike je pri spodnjem ustji oskrbeti z železnim zapahom, ki ga mora kurilec raz svojega stališča zapirati ali z ravno tako zapornico, in v onih višočinskih progah, ki so več nego 50 cm prostorne, z notranjimi derezami.

Gradivo dimnikovo mora biti proti ognju varno. Železni dimniki se smejo dopuščati, takšni iz pločevine pa samo za osamljene industrijalni stavbe, ali če stoje sredi hiš, samo za začasno uporabo.

(Dalje sledi.)

Kmetijstvo.

O zemljeknjižnem vpisu listin pod 100 gld.

Deželni zakonik, kateri je bil dne 22. julija letos izdan in razposlan, priobčil je deželni zakon z dne 7. julija 1896. številka 33, kateri je stopil takoj z dnevom izdatve v pravno moč.

Ta zakon imel je ta namen, da je hkrati tudi državni zakon z dne 5. junija 1893. številka 109 drž. zak. stopil v veljavo v naši deželi, ker je dotični pogoj za posledobno veljavo določen v § 2. tega zakona.

Deželni zakon ima stvarne določbe vse v § 1, kateri predpisuje visokost zneska do 100 gld. za vporabo državnega zakona. Vse druge določbe so v državnem zakonu, pa tudi v enem samem paragrafu, § 1.

Poglavitne nadrobnosti iz teh določb hočemo tu navesti, da zabranimo pomote, ako bi se razširilo mnenje, da zadostujeta samo podpisa dveh prič mesto dosedanje legalizacije na dotičnih listinah. A temu ni tako. Da je listina pravilno narejena, velja sledeče, ter hočemo navesti vse važne določbe zakona: Glasiti se ne sme listina na več nego 100 gld. in v ta znesek se ne štejejo obresti ali drugi pripadki.

Ako se torej listina glasi na več nego 100 gld. kake glavnice (tirjatve, kupnine, vrednosti), četudi samo na krajcarje več, na pr. na 100 gld. 30 kr., potem se mora podpis na listini legalizovati tudi za najprej tako, kakor dosedaj. Ako se pa listina glasi na 100 gld. glavnice in morebiti še na 10 gld. zaostalih obresti ali toliko stroškov, potem ni treba za vknjižbo te listine nobene legalizacije, ako se je noče, akoravno je seveda vsakateremu na prosto dano, ako hoče tudi na tamošnji listini dati svoj podpis legalizovati po sodniji ali po notarju.

Ako pa nočeš svojega podpisa dati legalizovati, potem moraš skrbeti, da se podpišeta še dve priči s polnim imenom in priimkom in vsaka priča mora lastnoročno še dostavek zapisati, v katerem pove: 1. kaj je njegova obrt ali njegovo delo, posel ali opravilo, 2. kje da stanuje, 3. svojo starost, 4. da priča osebno pozna tistega, katerega podpis potrjuje kot pristnega.

Te dostavke mora vsaka priča posebej in vsaka lastnoročno pisati pod svojim podpisom.

Te določbe veljajo, kakor je vže gori omenjeno za kupne pogodbe, za dolžna pisma, za pobotnice, tudi za zadolžnice, katere so dogovorjene v kaki kupni pogodbi na pr. radi zemljišča v večji vrednosti nego 100 gld. Ako na pr. kupiš zemljišče za 200 gld., mora biti sicer legalizovan podpis prodajalca, a tvoj ne; ako pa za ostanek teh 200 gld., na pr. za delni znesek 100 gld. dovoliš prodajalcu vknjižbo na tvoje ravno kupljeno ali na drugo zemljišče, potem ni vsekako treba, da se tvoj podpis tudi legalizuje, marveč ti smeš takrat, ali pa kasneje, ali pa tudi preje ko se prodajalec podpiše, ukreniti, da se na kupni pogodbi tvoj podpis potrdi po dveh pričah na isti način, kakor je to govori povedano.

Omejena je pa vendar veljava takih listin na obseg enega in istega zbornega (deželnega ali okrožnega) sodišča, čez ta obseg pa ne velja listina za vknjižbo, marveč za samo zaznambo ali prenotacijo in zmerom tudi za navadno dokazilo. To je glede zbornega sodišča razumeti tako, da listina velja za vknjižbo ali izknjižbo samo tedaj, kadar je na listini kraj izdaje imenovan, ki je pod istim zbornim sodiščem, kakor je dotično zemljeknjižno sodišče; na pr. kraj, v katerem se je izdala listina, je Postojna in vknjižiti je pa treba v Litiji; to bi bilo veljavno, ne bi pa veljalo, ako bi se vknjižba imela uršiti pri sodniji v Zatični z ono listino iz Postojne. Kajti Postojna in Litija sta v okrožju ljubljanskega zbornega sodišča, Zatična pa v novomeškem. V Zatični izdana listina se ne more vknjižiti pri sodniji v Litiji, ker spada on kraj v novomeško zborni sodišče, drugi v ljubljansko.

Zakon tudi nima veljave za pooblastilne listine in ne za vknjižbe v deželni deski (Landtafel); konečno seve da tudi ne more zakon veljati za listine, v katerih ni navedena nobena številka zneska, koliko da znaša terjatev ali kupnina ali vrednost itd.

Vsled tega novega deželnega zakona bode v nujnih zadevah, ali kadar podpisatelj listine sploh ne more ali noče potovati k notarju ali k sodniji, postopanje vsekako koristno in olajšujoče, samo treba je skrbeti za priči, kateri sta pisanja dovolj zmožni, da zamorete pisati razven svojih imen še gori navedene dostavke, vsaka priča za-se.

Pri tej priliki pa pripomnimo, da je tudi dosti nujnih slučajev pri podpisovanju listin, v katerih je znesek mnogo večji, nego 100 gld. ter da se v takih slučajih priporoča — namesto da bi se vsako pisanje opustilo — da se listina z vknjižbenim dovoljenjem glede zneska nad 100 gld. na pr. 600 gld., 2000 gld. itd. podpiše ter da se zraven podpišeta še dve priči samo z imenom in pri-

imkom. Tako podpisana listina zadostuje, ako ni podpis legalizovan, za pravočasni zemljeknjižni vpis in sicer za zaznambo ali prenotacijo. Ako je slučaj nujni, potem se to popolnoma izplača, kajti po dovršeni prenotaciji se sestavi samo še opravičevalna listina z vknjižbenim dovoljenjem, katera mora legalizovana biti, ker se gre za več nego za 100 gld. In le tedaj, kadar se dotičnik brani dati novo listino za opravičevanje prenotacije — kar se redkokdaj prigodi — le tedaj se njega toži na priznanje, da je prenotacija opravičena, in potem se z razsobo na to tožbo vknjiži opravičenje prenotacije. „Slov“.

Poučni in zabavni del.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E. Šreknik.)

Deseto poglavje.

Pred zastopniki znanosti.

(Dalje.)

— V obče vi utegnate imeti prav — razlegel se je glas jednega svetnih zemljepiscev — ali vendar človeška domišljija ne sme igrati prevelike vloge v življenju in v znanosti. Mnogi še dandanes verujejo, da se nahajajo otoka sv. Brandana in Antila in pa otok sedmih mest, nahajajo se zaznamovani celo na zemljevidih, a vendar je v novejšem času dokazano, da se ti otoki ne nahajajo.

— Jaz se ne morem strinjati z velespoštovanim gospodom — odgovoril je Kolumb — poleg tega pa moram priznati, da so me taka zagonetna označenja na zemljevidih vedno vzpodbujala k preiskovanju, da najdem vir, iz katerega izvirajo.

— K stvari, — gospod Kolumb, — mu je nepotrpežljivo pretrgal besedo predsednik, — na kakšne pisatelje opirate svoje mnenje, je li hočete povedati?

— Sprva na Seneko, — odgovoril je Kolumb, — kateri pravi v svojem delu „Vprašanja prirode“, to le: „Koliko mislite, da je zapadni španski del oddaljen od Indije? Vsekako ne več, kakor nekaj dnij poti pri dobrem vetru“. Nič manje pozornosti zasluži sledeče mesto v drami „Medeja“: „V novejšem času se zgodi, da ocean razbije svoje okove, da se preišče neznan kraj, Tetida odkrije nove dežele in Tule preneha biti krajišče zemlje“. In potem še zanimivo mesto iz Strabona: „Mi imenujemo obljudeno to deželo, katero poznamo in v kateri živimo. Pa v tem zmernem pasu moreta biti še dve ali celo tri obljudene dežele blizu vstričnega kroga, kateri drži čez vso zemljo preko Atlantskega morja...“

— Kolumb je umolknil, in vstal je neki učeni zemljepisec, da mu odgovori.

— Če se opirate samo na imenovane pisatelje, — začel je, — vedeti morate, da je s tistega časa minolo že 1450 let, kajti učeni grški zemljepisec

Strabon je umrl v 25. letu po Kristusu, in Seneka, rimski pisatelj in pesnik pa v 65. letu po Kristusu. Kako da se ta dolgi čas ni našel nikdo, ki bi bil poskusil uresničiti ideje teh pisateljev? Zato se mi zdi, da so imenovana mesta prazne govorice, in niso imele večjega pomena.

— Nikakor ne, gospod, — odgovoril je Kolumb. — Dejstvo, katero ste navedli, da se dobro pojasni s slabostjo družbe in nepopolnostjo znanosti. Ko so ugasnile luči starega veka, je zamenila verska gorečnost ljubezen do preiskovanja prirode. V mnogih verskih razporih, ki so nastali po smrti Odrešenikovi, so se ljudje odvrnili od znanstvenega delovanja, in sedaj moramo ondu začeti preiskavanja, kjer so stari prenehali, a morda še nižje.

— Kako velikanskega dela se mislite lotiti, gospod Kolumb! — je zbadljivo in zaničljivo zaklical Talavera. — Petnajst stoletij ni nikdo čutil se dovolj močnega za to, a sedaj se pa vi lotite!

— Vi imate popolnoma prav, prečastiti oče, — odgovoril je mirno Kolumb — zanašajoč se na milost božjo in varstvo Presvete Device, se lotim tega dela. Sam sem ničevno bitje, a pri tacih pomočnikih se moja sila brezkončno povekša!

— Člani junte so se z začudenjem spogledali a Talavera je s hinavskim strahom vzdignil oči in prekrižal se. Kako bedast sanjač je ta Genučan! — Predrzo se smatra za orodje božje previdnosti! — govore ti spogledi. Samo Dijego de Deca ni imel občnih predsodkov.

— Gospoda, — pregovoril je, — za Boga je vse mogoče, a tisoč let je zanj kakor kaplja v morju večnosti. Zakaj bi dvomili, če Vsemogočni izbere orodje po svojem predobrem namenu, ne pa po našem razumu... Pa pustimo to. Jaz mislim, da se gospod Kolumb more opirati ne le na stare, temveč tudi na novejšje pisatelje. Ni li res, gospod?

— Velečastiti gospod Dijego ima popolnoma prav, — začel je Kolumb. — Če so dela starih pisateljev jako vplivala na izdelavo mojega načrta, a vendar še ne zadoščajo za dokaz moje ideje. To idejo sem sestavil pod vplivom mnenj in dejstev ne le starega temveč tudi novega časa. Pred vsem opozarjam na mnenja, katera navaja Marka Polo. Če se tudi kažejo fantastični spisi tega Benečana, ki je 1250. l. bil prišel do skrajnega vzhoda, vendar sem v njih našel mnogo verjetnega. Nadalje se sklicujem na Angleža Janez Mandevilja, kateri je bil 1332. leta ostavil Anglijo in obiskal Turčijo, Armenijo, Egipt, Sirijo, Perzijo, Tatarijo in Indijo. Naposled se sklicujem na resnična opisovanja potovanja Benečana Nikolaja de Konti, kateri je 1419. leta bil odšel z Beneškega v Indijo, in obiskal sosedne njene dežele, in katerega je poklical, ko se je povrnil 1444. l., papež Evgen v Rim. Ti potniki so obiskali dežele, ki se nahajajo daleč za mejami, katere je bil označil Ptolomej.